

آموزش مالی و اقتصادی

حباب طلا چیست؟ نحوه محاسبه حباب طلا

۳۰ اردیبهشت ۱۴۰۳ ◉



طلا به عنوان یک دارایی امن در سراسر دنیا شناخته می‌شود. «حباب طلا» اصطلاحی است که به وفور به گوش افراد می‌خورد. این واژه به معنای سبقت قیمت بازاری یک کالا همچون طلا و سکه از قیمت ذاتی یا واقعی آن کالا است. اما این عبارت به چه معناست و حباب طلا چگونه محاسبه خواهد شد؟ در این مقاله به این پرسش‌ها پاسخ داده شده است.

تعریف حباب طلا

به طور کلی برای هر دارایی که دارای ارزش ذاتی و واقعی است، امکان تشکیل حباب قیمتی وجود دارد. ارزش ذاتی به این معناست که این دارایی یا کالا در واقعیت چقدر می‌ارزد. ارزش ذاتی بر اساس استانداردهای مشخصی تعریف می‌شود. اگر قیمت بازاری یک کالا (قیمتی که کالا معامله می‌شود و برای آن تقاضا وجود دارد) از قیمت یا ارزش ذاتی یک کالا بیشتر یا کمتر باشد، حباب قیمتی ایجاد می‌شود. در کشور ایران برای بازار طلا، سکه، مسکن و... واژه «حباب» به وفور کاربرد دارد. حباب طلا از اختلاف قیمت بازاری این کالا از قیمت

ذاتی آن به دست می‌آید.

حباب مثبت و حباب منفی

اصطلاح حباب مثبت زمانی به کار برده می‌شود که ارزش ذاتی کالایی همچون طلا از ارزش بازاری آن کمتر باشد. در مقابل حباب منفی زمانی استفاده می‌شود که ارزش ذاتی بیش از ارزش بازاری باشد. البته لازم به توضیح است که کاهش حباب مثبت، دلیل بر تشکیل حباب منفی نیست و نشان می‌دهد که اندکی از حباب ایجاد شده تخلیه شده است. در کشور ایران به واسطه تورم بالا همواره دارایی‌هایی همچون طلا و سکه با افزایش تقاضا همراه است. در نتیجه حباب منفی عمدتاً ایجاد نمی‌شود. این در حالی است که از سال‌های گذشته تاکنون حباب طلا همواره مثبت بوده است.

عوامل موثر در ایجاد حباب مثبت طلا

حباب طلا تحت تاثیر عوامل ذیل مثبت می‌شود:

- رشد تقاضا به نسبت عرضه: تمایل به خرید بیشتر است.
- انتظارات مثبت تورمی: مهم‌ترین عامل انتظارات تورمی است.
- سیاست‌گذاری‌های اقتصادی: حذف مالیات، کاهش نرخ بهره و... از جمله سیاست‌هایی برای افزایش تقاضا برای طلا هستند.
- تنش‌های سیاسی، جنگ و... : در زمان تنش‌های سیاسی گرایش برای خرید فلزات ارزشمندی همچون طلا بیشتر خواهد شد.
- رکود در بازارهای موازی: باتوجه به بازدهی طلا در بلند مدت، رکود در سایر بازارها گرایش افراد را به خرید طلا بیشتر می‌کند.

عوامل موثر در ایجاد حباب منفی طلا

حباب طلا تحت تاثیر عوامل ذیل منفی می‌شود:

- رشد عرضه نسبت به تقاضا: این درست برعکس ایجاد حباب مثبت است. تمایل به فروش و عرضه بیشتر از خرید است.
- رونق بیشتر در بازارهای موازی: اگر کسب سود در بازارهای موازی بیشتر و با ریسک کمتر باشد، تمایل به خرید طلا کاهش خواهد یافت.
- نحوه سیاست‌های اقتصادی: برای مثال تعیین مالیات بر عایدی سرمایه، نقش بازدارنده در رشد تقاضا دارد.
- اثر اخبار، شایعات و تنش‌های روانی ایجاد شده در جامعه: این عامل موقتا بر قیمت‌ها اثرگذار خواهد بود.
- مداخلات دولت‌ها: ایجاد محدودیت در خرید و فروش و عرضه طلا از سوی دولت، منجر به کاهش تقاضا خواهد شد.
- کاهش انتظارات تورمی: این عامل مهم منجر به تمایل افراد به مصرف بیشتر خواهد شد، در نتیجه تمایل به خرید طلا برای حفظ ارزش پول کاسته می‌شود.

روش محاسبه حباب طلا

پیش از آنکه به نحوه محاسبه ارزش واقعی طلا و تشخیص حباب طلا پرداخته شود، باید برخی اصطلاحات پرکاربرد در بازار طلا تفهیم شود، بنابراین در ادامه به تشریح آن پرداخته شده است:

طلای آبشده: طلای آبشده، به طلای ذوب شده در قطعات مختلف گفته می‌شود. به دلیل اینکه طلای ساخته شده مشمول اجرت بالا است، بسیاری برای سرمایه‌گذاری در طلا از خرید و فروش طلای آبشده استفاده می‌کنند. قیمت طلای آبشده در بازار داخلی با واحد مثقال مشخص می‌شود که قابلیت تبدیل به گرم را دارد.

عیار طلا: عیار طلا به معنای میزان خلوص آن است. برای آنکه فلز طلا استحکام لازم را برای شکل‌پذیری داشته باشد، به آن آلیاژی هم چون مس، نقره و... اضافه می‌کنند. بنابراین برای اینکه عیار قطعه‌ای از طلا مشخص شود، میزان طلای خالص آن را تقسیم بر وزن قطعه طلا می‌کنند. برای اینکه حباب طلا محاسبه شود، حتما باید عیار طلا مشخص شود.

برای نمایش عیار از اعداد مختلفی استفاده می‌شود. اعدادی که برای نمایش عیار

استفاده می‌شود، بسته به خلوص طلا از ۸ تا ۲۴ است. در کشور ایران طلای ۱۸ عیار کاربرد فراوانی دارد و مورد دادوستد قرار می‌گیرد. این عیار از طلا رایج‌ترین عیار در کشورها است. طلای ۲۴ عیار بیشترین خلوص را دارد که عمدتاً از آن برای نمایش عیار شمش‌های طلا استفاده می‌شود.

جدول ذیل درصد خلوص عیارهای مختلف را نشان می‌دهد. کد درج شده روی طلا نشان می‌دهد که در ۱۰۰۰ گرم طلا، چقدر طلای خالص به کار برده شده است. در طلای ۲۴ عیار ۹۹۹ گرم طلای خالص به کار برده شده است.

کد درج شده روی طلا	درصد خلوص	عیار طلا
۹۹۹	۹۹.۹	K24
۹۱۶	۹۱.۶	K22
۸۳۵	۸۳.۵	K20
۷۵۰	۷۵	K18
۷۰۵	۷۰.۵	K17

اونس طلا: برای محاسبه وزن فلزات گران‌بها همچون طلا در بازارهای جهانی از واحد اونس استفاده می‌شود. هر اونس برابر با ۳۱.۱۰۳۵ گرم است. برای محاسبه حباب طلا در ایران باید اونس طلای جهانی به مثقال یا گرم تبدیل شود.

مضنه طلا: مضنه یا مثقال در واقع قیمت یک مثقال طلای ۱۷ عیار را نشان می‌دهد. برای محاسبه مضنه قیمت طلای جهانی را ضرب در قیمت دلار کرده و ماحصل آن را تقسیم بر عدد ۹.۵۷۴۲ می‌کنند. مثقال خود به سه نوع مثقال شرعی، مثقال معمولی و مثقال صیرفی تقسیم می‌شود. هر مثقال شرعی طلا برابر با ۳.۴۵۶ گرم، هر مثقال معمولی برابر با ۴.۶۸۷۵ گرم و هر مثقال صیرفی برابر با ۴.۶۰۸۳ گرم است. در ایران از مثقال صیرفی استفاده می‌شود.

اجرت: به دستمزد تولید محصولات ساخته شده از طلا اجرت گفته می‌شود. در واقع اجرت همان ارزش افزوده‌ای است که تولیدکنندگان دریافت می‌کنند.

فرمول حباب طلا

قیمت طلا در ایران بر اساس قیمت طلای جهانی تعیین می‌شود. از آن‌جا که قیمت طلای جهانی بر اساس واحد اونس و با واحد پولی دلار مشخص می‌شود، تبدیل واحدها باید صورت گیرد. باتوجه به اینکه عیار رایج و شناخته شده در ایران عیار ۱۸ است، در نتیجه در ادامه قیمت طلا بر اساس عیار ۱۸ محاسبه می‌شود.

برای این کار ابتدا قیمت طلای جهانی در قیمت هر دلار در ایران ضرب خواهد شد. در این حالت قیمت ریالی یک انس طلای جهانی محاسبه می‌شود. برای تبدیل انس به گرم باید رقم به دست آمده تقسیم بر ۳۱.۳ شود. اگر بر اساس واحد مثقال در نظر گرفته شود که باید گفت هر انس برابر با ۶.۱۵۲۲ مثقال است.

از آن‌جا که عیار طلای جهانی ۲۴ است، باید آن را به طلای ۱۸ عیار تبدیل کرد. برای این کار قیمت محاسبه شده را تقسیم بر ۱۰۰۰ (میزان طلای خالص ۲۴ عیار که حدوداً ۱۰۰۰ گرم در نظر گرفته می‌شود) کرده و بر عدد ۷۵۰ (میزان خلوص وزنی طلا ۱۸ عیار) ضرب می‌کنند. بنابراین قیمت یک گرم طلای ۱۸ عیار جهانی محاسبه می‌شود. این قیمت، قیمت ذاتی طلا است و در محاسبه حباب طلا از آن استفاده می‌شود.

قیمت دلار × قیمت طلای جهانی = اونس طلای جهانی (ریال)

۱/۳۱ / انس طلای جهانی به ریال = گرم طلای جهانی (ریال)

۷۵۰ × (۱۰۰۰ / گرم انس جهانی) = گرم طلای ۱۸ عیار (ریال)

- همچنین می‌توان قیمت طلای ۱۸ عیار را به صورت لحظه‌ای در سایت [taju](https://taju.com) مشاهده کرد.

محاسبه حباب طلا عمدتاً برای طلای آبشده صورت می‌گیرد، به این صورت است که یک مثقال طلای آبشده (آبشده با واحد وزنی مثقال مشخص می‌شود) که به

عیار ۱۸ تبدیل شده را از قیمت یک مثقال طلای ۱۸ عیار جهانی کسر کرده و میزان حباب آن مشخص می‌شود. درصد حباب طلا نیز از تقسیم میزان حباب به دست آمده به ارزش ذاتی محاسبه می‌شود.

ارزش هر گرم طلای ۱۸ عیار جهانی - ارزش هر گرم طلای ۱۸ عیار بازاری = حباب طلا (ریال)

اگر عدد به دست آمده از فرمول فوق صفر یا نزدیک به صفر باشد، یعنی طلا حباب ندارد. در این روش محاسبه حباب طلا اگر رقم به دست آمده عددی مثبت باشد، هر گرم طلای ۱۸ عیار ایران به همان میزان حباب دارد. همچنین اگر عدد به دست آمده عددی منفی شود، حباب طلای ایران منفی خواهد بود.

نمودار حباب طلا در ایران

نمودار ذیل روند حباب در هر مثقال طلای آبشده داخلی را نشان می‌دهد. همان‌طور که مشاهده می‌شود، نوسانات حباب در داخل کشور از ابتدای سال ۱۴۰۲ تاکنون زیاد بوده است. علت هم تنش‌های سیاسی بوده که هر خبر مثبت و منفی منجر به واکنش خریداران شده است.



جمع‌بندی

به طور کلی هر زمان حباب مثبت در یک دارایی زیاد شود، ریسک آن دارایی

بالا تر می‌رود، چرا که با تغییر در هر یک از فاکتورهای رشد، ممکن است حباب تخلیه و افراد متضرر شوند. البته ابزارها و روش‌هایی برای پوشش حداکثری ریسک سرمایه‌گذاری طلا در بازار سرمایه ایجاد شده است. سرمایه‌گذاری در [صندوق طلا](#) یکی از بهترین روش‌های سرمایه‌گذاری برای این کالای ارزشمند است.

۱/۵ - (۱ رای)

